

Speciaal onderwijs maakt onwennige herstart

Naast alle basisscholen gingen half mei ook de scholen in het speciaal onderwijs en speciaal basisonderwijs weer van start. Zo ook De Vaart in Oosterbeek. “Nee Michella, niet knuffelen, dat mag even niet meer.”

“Goeiemorgen boefjes, wat fijn dat jullie er weer zijn. Jullie mogen hier even wachten op juf Anne die met jullie meeloopt naar binnen. Daar mag je in de klas je jas ophangen, je handen wassen en op je plek gaan zitten. Zo gaat dat vanaf nu elke dag.”

Onderwijsassistent Nikki Sletering van *De Vaart*, een basisschool voor speciaal onderwijs in Oosterbeek met 75 leerlingen, spreekt deze verwelkoming misschien al wel voor de tiende keer uit, maar nog steeds met evenveel enthousiasme. Ze staat deze ochtend op de *Kiss&Ride*, de plek waar ouders en vooral taxichauffeurs leerlingen afzetten en waar de kinderen worden opgevangen en naar binnen worden begeleid. Het is niet zomaar een ochtend, maar de ochtend van de nieuwe start nadat de school precies twee maanden geen onderwijs op locatie heeft gegeven.

Ondanks alle vrolijkheid en enthousiasme heerst er een enigszins gespannen en onwennige sfeer, zowel bij de teamleden als bij de arriverende leerlingen. Sommige kinderen kijken heel verlegen als ze wor-

den begroet, anderen uiten zich verwonderd. Zo verbaast Michella, een meisje van een jaar of 9, zich erover dat de school er heel anders uitziet. En als ze onderwijsassistent Ilona ontwaart, maakt ze aanstalten om op haar af te rennen. Nikki ziet het en corrigeert razendsnel: “Nee Michella, niet knuffelen, dat mag even niet meer.”

STEMVERHEFFING

Intern begeleider Marieke Jansen, de enige zonder fluorescerend hesje, staat op een meter of drie van Nikki. Haar taak is een lijst bij te houden welke leerlingen in welk taxibusje zitten. “Zodat we vanmiddag de juiste kinderen naar de juiste taxi kunnen brengen. We willen na school geen drommen mensen voor de deur. Het vergt wel wat administratie en we moeten maar even kijken of het ook echt goed werkt.”

Op dat moment sjeest een jongen op een fiets door het gras richting de fietsenstalling naast de hoofdingang. “Oh jee, daar hebben we niet aan gedacht, dat sommige leerlingen op de fiets naar school komen”, zegt Nikki. Met een flinke stemverheffing probeert ze contact te krijgen met een col-

Baran wast zijn handen voordat hij op zijn plek gaat zitten. Zo gaat het elke dag op De Vaart, een school voor speciaal onderwijs die sinds 13 mei weer open is.

Een leerkracht heeft niet altijd de gelegenheid om eerst handschoentjes aan te trekken

lega die in de buurt van de hoofdingang staat. “David, kun jij met Luca meelopen?” David hoort het niet en intussen is Luca al naar binnen geglipt, via de ‘verkeerde’ ingang.

Directeur Wim van Schaik is blij dat de school vandaag weer begint. Niet op maandag 11 mei, de dag die het kabinet aanwees als de eerste schooldag nadat scholen in

het basis- en speciaal onderwijs acht weken gesloten waren geweest, maar op woensdag 13 mei. “Veel collega’s hebben het de afgelopen tijd zo druk gehad dat ze hun meivakantie echt nodig hadden om bij te tanken. Daarom hebben we maandag met z’n allen aan de hand van het protocol bepaald hoe we de start zouden organiseren, hebben we het gisteren praktisch uitgewerkt en starten we pas vandaag.”

De teams van De Vaart en het Vierbeek College – de school voor voortgezet speciaal onderwijs die bij De Vaart hoort – waren tijdens de coronaperiode druk met huiswerkbegeleiding voor leerlingen die in het nabijgelegen internaat verbleven. Van Schaik: “Dat verzoek kwam vanuit het internaat, omdat de mensen daar hun handen al vol hadden. Uiteindelijk hebben we hier dagelijks 35 leerlingen van De Vaart en het Vierbeek College in shifts van twee leerlingen per keer huiswerkbegeleiding gegeven, op afstand.”

Ook bood de school noodopvang, niet alleen voor kinderen van ouders met vitale beroepen, maar ook voor kinderen bij wie het thuis niet goed ging. “Veel van onze

‘Normaal geef ik ze vaak een aai over de bol of stoei ik met ze’

leerlingen hebben gedragsproblemen en als ze dan de hele tijd thuis zitten, kan dat tot spanningen leiden. Als je daar tijdens het contact met leerlingen en hun ouders signalen van krijgt, kun je een melding maken bij de gemeente, maar je kunt ook zelf actie ondernemen.” Dat deed de school en de media pikten dat op. “Jammer genoeg klopte de berichtgeving in *De Gelderlander* niet helemaal,” zegt Van Schaik, “daar ►

werd gesteld dat er gewoon les werd gegeven op onze scholen, maar dat was dus niet zo.”

GELATEN

In het klaslokaal van leerkracht Maaïke van Bergen is het rustig. De elf leerlingen van groep 7/8, allen met een licht verstandelijke beperking en forse gedragsproblemen, zitten keurig op hun plek. Sommigen staren wat voor zich uit, ogenschijnlijk nog niet helemaal wakker, anderen praten met elkaar, wachtend tot de les begint. Ineens komt directeur Wim binnenstormen. “Ha vrienden, zijn jullie al sommen aan het maken? En met taal bezig?”, zegt hij plagend. “Ik wil dat jullie werken, werken, werken. Afgesproken?” De kinderen glimlachen maar reageren wat gelaten. En als Maaïke even later gaat tellen om het echt helemaal stil te krijgen, kan ze al na twee tellen stoppen. “Nou jongens, daar zitten we weer. Twee maanden geleden zagen we jullie ineens niet meer omdat in het week-end besloten werd dat de scholen dicht moesten.” Jerzino, een van de leerlingen,

haakt in: “Ja, toen was ik nog blij.” “Was je niet meer blij, toen het heel lang duurde”, vraagt Maaïke. “Nee, toen ik hoorde dat ik weer naar school moest”, zegt hij gevat.

Aan de hand van een presentatie op het digibord neemt Maaïke de nieuwe regels door. Als ze vertelt dat het schoolreisje van de baan is, gaat er een golf van teleurstelling door de klas. Dat verandert als blijkt dat ook de Citotoets niet doorgaat. Alleen Dyshandro, een jongen die vaak zijn vinger opsteekt, vindt het jammer: “Die toets had ik best willen maken hoor.”

Om kwart voor tien houdt Maaïke een kringgesprek waarin de leerlingen aan de hand van een knip- en plakopdracht met smileys aangeven wat ze de afgelopen tijd hebben meegemaakt en hoe ze zich hebben gevoeld. Sommige leerlingen vertellen honderduit. Zo is van twee leerlingen de opa overleden – niet aan het virus – en is er een leerling tijdens een potje voetbal bijna in elkaar geslagen. Een ander moest terug naar het internaat omdat hij en zijn zusje elkaar steeds in de haren vlogen. Nog weer een andere leerling vertelt dat hij was weg-

‘Om kwart over twee als de school uit is, neem ik pauze. Geen probleem’

Intern begeleiders houden bij welke leerlingen uit welk taxibusje komen.

Op de eerste dag na de verplichte scholensluiting waren de kinderen best wel tam, vertelt leerkracht Maaike van Bergen. "Dat zie je ook nog weleens na de zomervakantie."

gelopen uit het internaat. Samen met een leerling van het Vierbeek College had hij op een avond de trein naar Rotterdam gepakt waar ze midden in de nacht door de politie werden aangehouden. De klas lacht wat besmuikt. Maaike: "We lachen er een beetje om, maar het eigenlijk is te gek voor woorden, toch? Nooit meer doen!"

TAM

Vlak voor de pauze, als de kinderen zich opmaken om buiten te spelen, toont Maaike zich enigszins verbaasd. "De kinderen waren best wel tam. Dat zie je ook nog weleens na de zomervakantie. Meestal is dat na een dag wel weg en ontstaan de eerste ergernissen weer." Ze vindt het fijn de kinderen weer in de ogen te kunnen kijken. "Ik heb wekelijks twee keer contact gehad met het thuisfront, maar je kunt via videobellen niet helemaal goed inschatten hoe het echt gaat. Daarvoor moet je naar de gezichtsmimiek kijken en in alle rust kunnen doorvragen. Gelukkig kan ik dat vanaf vandaag weer doen. Wat ik wel heel jammer vind, is dat de kinderen niet kan aanraken. Normaal geef ik ze vaak een aai over de bol of stoei ik met ze."

Tijdens de afgelopen periode heeft Maaike een paar keer geprobeerd om met alle leerlingen samen te videobellen via Zoom. "De eerste keer ging dat met zeven leerlingen best goed, maar de keer daarop waren dat er vier en de derde keer was er nog maar één

Twee leerlingen zijn midden in de nacht aangehouden in Rotterdam

leerling online", zegt ze lachend. "Maar nu moet ik verder, hoor. Anders dan anders ga ik nu elke keer met de kinderen mee naar buiten, om de rust te bewaren en de contacten met verschillende volwassenen te beperken." Geen pauze voor jou dus voorlopig? "Nee, om kwart over twee als de school uit is, neem ik pauze. Geen probleem."

SPUGEN

Van Schaik loopt die ochtend veel rond in het gebouw om overal een vinger aan de pols te houden. Wat hij ziet, bevalt hem. In de klaslokalen lijkt een goede sfeer te heersen. Wat nu als leerlingen lastiger of agressief, mag het onderwijspersoneel zo'n leerling fysiek begrenzen? "In principe mogen leerkrachten en onderwijsassistenten leerlingen niet aanraken, maar als de situatie daarom vraagt, als er een onveilige situa-

tie ontstaat, zal het toch moeten. Nee, dan heeft een leerkracht niet altijd de gelegenheid om eerst handschoentjes aan te trekken. Dat werkt zo niet. Wel zullen we in deze tijd waar nodig strengere consequenties opleggen als leerlingen onveilige situaties creëren of bijvoorbeeld dreigen met hoesten of spugen."

Qua personeelsbezetting heeft Van Schaik de luxe dat alle leerkrachten aan het werk zijn. "En dat terwijl er drie collega's zijn die in een risicogroep zitten. Maar zij hebben aangegeven dat ze graag aan het werk gaan. Eén collega is er vandaag niet, omdat zij thuis een kind met koorts had en zelf aan het hoesten was. Zij is nu getest op covid-19, de uitslag is nog niet binnen."

Mochten er meer leerkrachten uitvallen, dan heeft Van Schaik nog leraren van het Vierbeek College achter de hand. Maar niet lang meer, omdat het voortgezet speciaal onderwijs begin juni ook weer moet opstarten. Daar ziet Van Schaik wel enigszins tegenop. "Die leerlingen moeten onderling wel anderhalve meter afstand houden. Hoe we dat allemaal moeten doen met taxivoer, met stages, met de praktijkvakken, met looproutes en in de kantine tijdens de pauzes? Daar gaan we de komende weken ons hoofd over breken. Eerst maar eens wachten op het vso-protocol dat een dezer dagen klaar is. We hebben wel het geluk dat we nu met de opstart van De Vaart al ervaring opgedaan hebben." ■